

OIKEUSMINISTERIÖ

Suomi 100 – Suomalaisen demokra- tian tulevaisuuskeskustelut

Hankesuunnitelma

15.6.2017

Käyntiosoite
Eteläesplanadi 10
HELSINKI

Postiosoite
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin
02951 6001

Faksi
09 1606 7730

Sähköpostiosoite
oikeusministerio@om.fi

Sisällys

1.	Johdanto	1
2.	Hankkeen kuvaus	1
2.1	Tausta ja tavoitteet	1
2.2	Kohderyhmät.....	2
3.	Hankkeen organisointi	2
3.1	Hankkeen asettaminen ja koordinointi.....	2
3.2	Hankekumppanit.....	2
3.3	Ohjausryhmä	2
3.4	Projektiryhmä.....	3
4.	Hankkeen toteutus.....	3
4.1	Toimenpiteet.....	3
4.2	Aikataulu ja vaiheistus.....	5
4.3	Kustannusarvio ja rahoitus.....	6
5.	Hankkeen tuotokset.....	6
6.	Hankkeen dokumentointi	6

1. Johdanto

Tänä vuonna juhlimme suomalaista demokratiaa Suomi 100 -juhlavuoden merkeissä. Suomalainen demokratia on vanhempi kuin itsenäinen Suomi. Ensimmäiset eduskuntavaalit pidettiin jo maaliskuussa 1907 – kymmenen vuotta ennen Suomen itsenäistymistä. Edustuksellisen demokratian järjestelmämme oli alusta alkaen moderni. Satavuotias Suomemme pärjää edelleen hyvin kansainvälisissä vertailuissa mutta miten demokratiaa pitäisi uudistaa vastaamaan tämän päivän haasteisiin ja mitkä ovat tulevaisuuden demokratian osallistumismuodot? Miten voisimme jatkossa entistä paremmin tukea dialogisuutta ja rakentavaa yhteiskunnallista keskustelua?

Valtioneuvosto päätti juhlaistunnossaan Porvoossa 4. toukokuuta 2017 tiivistää toimiaan suomalaisen demokratian toimintamuotojen kehittämiseksi ja vuorovaikutteisen kansalaiskeskustelun edistämiseksi antamalla tukensa tässä kuvatulle hankkeelle.

2. Hankkeen kuvaus

2.1 Tausta ja tavoitteet

Suomi 100 -juhlavuoden avainviesti on *Suomi on hyvä maa. Juhlitaan satavuotiasta yhdessä*. Juhlavuoden loppuhuipennuksena suomalaista arvoyhteisöä ja toimivaa demokratiaa halutaan näkyvästi juhlistaa, ja *yhdessä*-teeman mukaisesti kansalaisille halutaan luoda mahdollisuus osallistua Suomi 100 -juhlavuoteen. Hanke muodostaa jatkeen Suomi 100 -demokratiaviikoille ja niiden kulvana keväänä käynnistämälle, demokratiaa koskevalle aktiiviselle keskustelulle. Hanke toimii sateenvarjona muille pienemmille demokratia-aloitteille eri puolilta yhteiskuntaa, joita vielä toteutetaan loppu-

vuoden aikana. Hanke myös tekee yhteistyötä ja tuo näkyvyyttä muille samansuuntaisille hankkeille.

Valtioneuvoston demokradiapoliittisessa selonteossa (VNS 3/2014 vp.) on linjattu, että hallitus pyrkii edistämään demokratiasta käytävää yhteiskunnallista keskustelua ja aktiivista vuoropuhelua eri toimijoiden välillä. Selonteossa on linjaus hallituksen tulevaisuuskeskustelusta, jonka tavoitteena on että kansalaiset ja kansalaisjärjestöt pääsevät keskustelemaan tulevaisuuden haasteista ja kehittämistarpeista poliittisten päättäjien kanssa. Hanke linkittyy näin ollen valtioneuvoston demokradiapolitiikan toteutukseen ja valtioneuvoston demokradiapoliittisen toimintaohjelman toimeenpanoon.

Hankkeen tavoitteena on osana Suomi 100 -juhlavuotta nostaa esille suomalaisen demokradian vahvuudet ja tulevaisuuden haasteet. Tavoitteena on myös edistää dialogisuutta ja tuoda esiin rakentavan yhteiskunnallisen keskustelun tarvetta toimivan demokradian perusedellytyksenä. Tavoitteena on lisäksi tukea kansalaisten osallisuutta yhteiskunnalliseen keskusteluun ja tehdä valmistelu- ja päätöksentekoprosesseja läpinäkyvämmiksi sekä löytää uusia keinoja dialogisten keskustelujen laajamittaisemalle hyödyntämiselle osana kunnallista, maakunnallista ja valtiollista valmistelua ja päätöksentekoa.

2.2 Kohderyhmät

Hankkeen kohderymänä ovat kansalaiset, virkamiehet ja poliittiset päättäjät. Yksittäisille toimenpiteille ja tapahtumille on määritelty tarkemmat kohderyhmät.

3. Hankkeen organisointi

3.1 Hankkeen asettaminen ja koordinointi

Oikeusministeriö asettaa hankkeen erillisellä päätöksellä. Oikeusministeriön demokradia-, kieli- ja perusoikeusasioiden yksikössä toimiva hanketiimi (Liisa Männistö, Niklas Wilhelmsson, Sanna Ryhänen) vastaa hankkeen koordinoinnista ja toteutuksesta yhteistyössä hankekumppaneiden kanssa.

3.2 Hankekumppanit

Hankekumppaneina ovat Sitra, valtioneuvoston kanslian Suomi 100 -sihteeristö, sekä valtiovarainministeriö (kunta- ja aluehallinto osasto). Lisäksi yksittäisiä toimenpiteitä ja tapahtumia toteutetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa (esim. eduskunta, Yle, fasilitoinnin ammattilaiset sekä jokin aihealueeseen perehtynyt yliopisto tai tutkimuslaitos).

3.3 Ohjausryhmä

Oikeusministeriö asettaa hankkeelle ohjausryhmän. Ohjausryhmään kutsutaan oikeusministeriön lisäksi hankekumppanit Sitra, valtioneuvoston kanslian Suomi 100 -sihteeristö sekä valtiovarainministeriö. Ohjausryhmä kokoontuu noin kerran kuussa.

Ohjausryhmän kokoonpano:

Puheenjohtaja:

johtaja Johanna Suurpää, OM/DKY

Jäsenet:

johtaja Paula Laine, Sitra

pääsihteeri Pekka Timonen, VNK/Suomi 100 -sihteeristö

ohjelmapäällikkö Suvi Innilä, VNK/Suomi 100 -sihteeristö

ylitarkastaja Suvi Savolainen, VM/kunta- ja aluehallinto-osasto

neuvotteleva virkamies Niklas Wilhelmsson, OM/DKY

Sihteerit:

projektipäällikkö Liisa Männistö, OM/DKY

suunnittelija Sanna Ryhänen, OM/DKY

3.4 Projektiryhmä

Hankkeen käytännön suunnittelua ja toteutusta varten oikeusministeriö kutsuu säännöllisin väliajoin koolle projektiryhmän, joka on avoinna kaikille hankekumppaneille. Projektiryhmää ei aseteta erikseen, vaan oikeusministeriö kutsuu sen koolle tarvittaessa. Myös hankekumppanit voivat ehdottaa projektiryhmän koolle kutsumista.

4. Hankkeen toteutus

4.1 Toimenpiteet

Hanke sisältää kolme osiota:

1) Viestintäkampanja

Pamfletti

- Kootaan/tuotetaan asiantuntijoiden puheenvuoroja (5-6 kpl) demokratian tilasta, tulevaisuuden haasteista ja ratkaisuista (mm. OM, VN, Sitra, ajatushautomot, demokratiatutkijat). Puheenvuoroissa päähuomio kiinnitetään ratkaisuehdotuksiin ja -mahdollisuuksiin.
- Puheenvuorot julkaistaan OM-blogissa syksyn 2017 aikana ja kootaan pamfletiksi, joka julkaistaan hankkeen loppuvaiheessa (esim. vuorovaikutteisen kyselytunnin yhteydessä).
- Pamflettiin sisällytetään myös yhteenveto Suomi 100 -juhlavuoden aikana toteutetuista demokratiahankkeista ja niissä kehitetyistä demokratiaa edistävästä aloitteista ja toimenpiteistä.

Some-kampanja [alustava idea]

- Toteutetaan some-kampanja yhteistyössä 1-2 suosituksen tubettajan/vlogaajan kanssa; kampanjan teemat ja toteutus linkitetään pk-seudulla järjestettävään demokratiatapahtumaan ja hankkeen lopussa järjestettävään kyselytuntiin.
- Tubettajia pyydetään vlogaamaan Suomi 100 -juhlavuodesta / demokratiateemoista ja järjestämään seuraajilleen kilpailun/kyselyn tms. jolla kerätään nuoria kiinnostavia kysymyksiä ja teemoja demokratiatapahtumaa ja kyselytuntia varten.
- Tubettajat kutsutaan mukaan hankkeen tapahtumiin (demokratiatapahtuma pk-seudulla ja vuorovaikutteinen kyselytunti), joissa heille järjestetään mahdollisuus haastatella esim. kaupunginjohtajaa/pormestaria/ministereitä.

Viestintäkanavat:

- Some-kanavat (Suomi 100, VN, Sitra)
- Verkkosivut, blogit (esim. demokratia.fi)

Vastuutahot:

- Pamfletti: OM
- Some-kampanja: VNK/Suomi 100 -sihteeristö yhteistyössä OM:n ja Sitran kanssa

2) Demokratiatapahtumat

- Järjestetään 4-5 demokratiatapahtumaa eri paikkakunnilla. Paikkakuntien valinnassa huomioidaan maantieteellinen kattavuus (esim. pk-seutu, saamelaisalue, ruotsinkielinen Pohjanmaa).
- Demokratiatapahtumien ideana on esitellä uusia ja vahvistaa hyväksi havaittuja vuoropuhelun keinoja osana kunnallista ja maakunnallista valmistelua ja päätöksentekoa.
- Tapahtumien ytimenä toimii dialoginen keskustelu päättäjien ja kansalaisten tai muiden sidosryhmien (esim. yrittäjät) kesken. Keskusteluteemat kytketään käynnissä oleviin valmisteluprosesseihin, ja niiden tuotokset pyritään hyödyntämään päätöksenteossa. Keskustelujen fasilitoinnista vastaavat dialogisiin menetelmiin perehtyneet asiantuntijat.
- Dialogisten keskustelujen temaattisessa valmistelussa ja tuotosten purussa hyödynnetään valtioneuvoston kuulemis- ja keskustelufoorumia otakantaa.fi -palvelua.
- Keskustelun lisäksi tapahtumissa voidaan esimerkiksi tarjota paikallisille järjestö- ja vapaaehtoistoimijoille tilaisuus esitellä toimintaansa, rekrytoida uusia vapaaehtoistyöntekijöitä ja verkostoitua. Tapahtumissa voidaan myös esitellä demokratiaverkkopalveluja sekä kehittää ja ideoida muita kansalaisosallistumisen tapoja ja sovelluksia, tai järjestää muuta aiheeseen liittyvää ohjelmaa.
- Dialogiset keskustelut suunnitellaan ja toteutetaan siten, että ne tekevät paikallisia, maakunnallisia ja valtakunnallisia valmistelu- ja päätöksentekoprosesseja läpinäkyvämmiksi. Keskusteluissa työstetään paikallisten teemojen lisäksi laajempia teemoja, joista nostetaan kysymyksiä valtakunnalliseen vuorovaikutteeseen kyselytuntiin (marraskuun lopussa Helsingissä).
- Dialogisten keskustelujen toteutustapa konseptoidaan. Konseptia sekä tapahtumien järjestämisestä saatuja muita oppeja hyödynnetään valtiolle, maakunnille ja kunnille suunnattujen opas-/tukimateriaalien tuottamisessa (mm. uuden kunta- ja maakuntalain toimeenpanon tukeminen sekä niitä koskevat koulutukset).
- Tapahtumat suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä paikallisten järjestö- ja kansalaistoimijoiden sekä kuntapäättäjien kanssa. Kontaktien luomisessa, yhteistyökumppanien sitouttamisessa ja paikallisviestinnässä toimitaan mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä alueellisten Suomi 100 -koordinaattoreiden kanssa.
- Demokratiatapahtumien sarja lanseerataan SuomiAreenassa heinäkuussa 2017.

Vastuutahot:

- Tapahtumien toteutus: OM (2-3 kpl), Sitra (2 kpl), yhteistyössä Suomi 100 -aluekoordinaattorien kanssa
- Verkkokeskustelut: Sitra, OM
- Viestintä ja markkinointi: Sitra ja OM, yhteistyössä VNK/Suomi 100 -aluekoordinaattorien kanssa
- Konseptointi ja oppaan/tukimateriaalien tuottaminen: Sitra, OM

3) Vuorovaikutteinen kyselytunti

Vuorovaikutteisen kyselytunnin ideana on jäljitellä eduskunnan suullista kyselytuntia hieman soveltaen:

- Kansanedustajien sijaan kysymyksiä pääsevät esittämään kansalaiset ja kansalaisjärjestöjen edustajat.
- Vastaajina ovat muutamat keskeiset ministerit pääministeri Sipilän johdolla.
- Formaatti on periaatteessa sama kuin eduskunnan kyselytunnilla: kysymykset ja vastaukset saavat kestää max 1 minuutin. Dialogisuuden lisäämiseksi kysyjille annetaan kuitenkin mahdollisuus esittää lisäkysymyksiä ja reflektoida ministereiden vastauksia. Kyselytunti kestää tasan yhden tunnin.
- Toisin kuin oikealla kyselytunnilla, ainakin alkupuheenvuorot jaetaan ennalta sovitusti hankkeen muihin osioihin osallistuneille, ja vähintään kysymysten teemat ovat ministereiden tiedossa etukäteen.
- Kysymykset ja keskusteluteemat nousevat paikallisista demokratiatapahtumista ja verkkokeskusteluista (ks. osio 2).
- Kysymysten esittäjät ja vastaajat briefataan hyvin etukäteen: kysymysten esittäjille avataan valtioneuvoston valmisteluprosesseja sekä eduskunnan toimintaa. Ministereille esitellään teemojen taustat ja valmistelutavat (dialogiset keskustelut).
- Kyselytunnista pyritään saamaan mahdollisimman vuorovaikutteinen; sekä kysymysten esittäjiä että ministereitä kannustetaan avoimeen ja rakentavaan dialogiin.
- Kyselytunti lähetetään suorana tv-lähetyksenä ja/tai striimataan verkkolähetyksenä ja siihen järjestetään sähköinen kommentointimahdollisuus (viestiseinä tms.).

Vuorovaikutteisella kyselytunnilla pyritään simuloimaan aitoa eduskunnan kyselytuntia mahdollisimman pitkälti. Tarkoituksena on avata kyselytunnin tavoitteita ja tarkoituksista kansalaisille sekä tuoda kyselytuntiformaattia lähemmäs kansalaisia. Tarkoitus on myös edistää avointa dialogia kansalaisten ja päättäjien välillä.

Vastuutahot:

- Tapahtuman suunnittelu: OM, VNK/Suomi 100 -sihteeristö, Sitra
- Tapahtuman käytännön järjestelyt: OM/päävastuu, osavastuut sovitaan erikseen

4.2 Aikataulu ja vaiheistus

Hanke toteutetaan aikavälillä 1.6.–31.12.2017. Hankkeen tarkempi aikataulu ja vaiheistus esitetään liitteessä 1.

4.3 Kustannusarvio ja rahoitus

Kustannusarvio

Hankkeen kokonaiskustannukset ovat noin 130.000-150.000 euroa. Lopullinen kustannusarvio tarkentuu erillisen viestintäsuunnitelman myötä.

Rahoitus

Oikeusministeriö osallistuu hankkeen rahoitukseen 10.000 eurolla, sekä virkatyöllä hankkeen toteutukseen.

Sitra rahoittaa hanketta 50.000 eurolla ja toteuttaa kaksi demokratiatapahtumaa (2 x 15.000 euroa).

VNK/Suomi100- sihteeristö rahoittaa hanketta 40.000 eurolla. Lisäksi hankkeen viestintä suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä siten, että hankkeessa voidaan hyödyntää Suomi 100 -sihteeristön kilpailuttaman viestintätoimiston palveluita erikseen sovitavalla tavalla (tarkennetaan erillisessä viestintäsuunnitelmassa).

Alustava kustannusarvio esitetään liitteessä 2.

5. Hankkeen tuotokset

Hankkeessa syntyy seuraavia konkreettisia tuotoksia:

Pamfletti suomalaisesta demokratiasta ja sen tulevaisuudesta

- päätöksentekijöiden ja asiantuntijoiden puheenvuoroja
- yhteenveto Suomi 100 -juhlavuoden demokratiahankkeiden tuloksista

Demokratian tulevaisuutta käsittelevien keskustelujen yhteenvedot

- dialogiset keskustelut (4-5 kpl)
- otakantaa.fi-verkkokeskustelut
- Vuorovaikutteinen kyselytunti

Opas/tukimateriaali päätöksentekijöille ja viranomaisille

- konsepti kansalaisten osallisuuden edistämiseksi dialogisten keskustelujen avulla
- demokratiatapahtumien järjestämisestä saadut opit

Viestintämateriaalit

- tuotokset tarkennetaan erillisessä viestintäsuunnitelmassa (ks. kohta 4.1, osio 1)

6. Hankkeen dokumentointi

Hanke tuottaa seuraavat arkistoitavat asiakirjat:

- Hankkeen asettamispäätös liitteineen
- Sopimusasiakirjat ja rahoituspäätökset
- Ohjausryhmän asettamispäätös ja kokousasiakirjat
- Loppuraportti

Hankkeen asiakirjat viedään oikeusministeriön asianhallintajärjestelmään (diaarinro OM 54/52/2017 Suomi100-demokratiahanke) ja sitä kautta julkaistaan Hankeikkunassa. Hankeikkunaan päivitetään myös projektin aikataulu ja vaiheet.

Ohjausryhmä tarkentaa tarvittaessa projektisuunnitelmaa vaiheittain hankkeen edetessä.

Suomi 100 -demokratiahankkeen alustava budjetti		
RAHOITUS		
Sitra		80000
*rahoitus OM:lle	50000	
*demokratiatapahtumien järjestäminen	30000	
VNK/Suomi 100 sihteeristö		40000
*rahoitus OM:lle	40000	
Oikeusministeriö		10000
RAHOITUS YHTEENSÄ		130000
KUSTANNUKSET		
Hallinnolliset kulut		35000
Hankekoordinaattorin palkka		35000
Viestintäkampanja		5220
Pamfletti		5220
*taitto ja graafinen suunnittelu (Lönnberg)	1820	
*käännätys (fi-sv)	1500	
*kirjoituspalkkio DDI	400	
*kirjoituspalkkio Borg	200	
*muut kirjoituspalkkiot	1300	
Demokratiatapahtumat (5 kpl)		74300
Sitran tapahtumat (2 kpl)		30000
OM:n tapahtumat (3 kpl)		44300
*matkakulut, hallinnointi, koordinointi/fasilitaattorit	6800	
*matkakulut/osallistujat (OM tapahtumat)	1100	
*tilavuokrat ja tarjoilut/Helsinki, Säätytalo	1500	
*tilavuokrat ja tarjoilut/Pietarsaari	1500	
*tilavuokrat ja tarjoilut/Inari	1500	
*fasilitointi Hki	6200	
*fasilitointi Pietarsaari	6700	
*fasilitointi Inari	13000	
*striimaus ja viestiseinä (2 tapahtumaa)	5000	
*materiaalikulut	1000	
Vuorovaikutteinen kyselytunti		15480
tarjoilut (200 hlö)		3000
matkakulut (puhujat ja alueellisten tapahtumien edustajat, 10 hlö)		2780
striimaus ja viestiseinä		2500
viittomakielen tulkkaukset		1400
fasilitointi		5800
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ		130000

